

פרופ' שניאור ליפסון ז"ל (1914-2001)

אף ידוע היום בבטחה (ולא סתם!)
כי קבועי הפיזיקה של זה העולם
שאינם משתנים ברבות הזמנים
הם מעצבי עידנים ויקומים

וכך נפגשים כאן, כמו על מגש
כוח חזק עם כוח חלש
חוקי יחסות וכללי הכבידה,
קבועי תבל מאז היוולדה

ונמשך זה הנוהג הפרטני
בו כל יקום הוא רק עסק זמני
והוקצה לו מבחר של יובלות ושנים
דורות יחלפו והמון עידנים

וכך מיילדנו, ריבון של חידה
מפיק מפצים עת צירים ולידה
ומהם ייבראו בזמנם, שוב ושוב,
יקומים צעירים וכל מה שחשוב

ובוחן אדוניו של עולם
כל יילוד וקורא בקול רם:
"הפגום ייחרב
ישאר הערב!"

ויהי כן!

ומיד אז הופיעו במלוא קוטנם
המימן וההליום, זעירים מכולם
חלוצי האטומים, אבני הבניין
ומהם נולדו כל אטומי העידן

פרופ' שניאור ליפסון הלך לעולמו ביום כ"ז בטבת תשס"א.

את השיר שלהלן כתב פרופ' נועם להב לקראת הערב שערכו לזכרו
האקדמיה ומכון ויצמן למדע.

"שניאור הסתכל במוות כשחיוך על שפתיו וזיק שובבות בעיניו.
חרוזים לעת מצוא עם הומור ומוסר עולים בקנה אחד עם חיוכו, ואם
תרצו הם המשך לחיוכו" - דברי הפתיחה של פרופ' נועם להב.

יש תחליף לאבולוציה

"הקדוש ברוך הוא היה בורא עולמות ומחריבם, בורא עולמות
ומחריבם, עד אשר ברא את אלו. אמר: אותם לא היו ערבים עלי, אלו
ערבים עלי." (בראשית רבה)

אדון יקומי רבה אדירים
אור הוא עוטה ומכה סנורים,
ניסויים, ממש כמו אחד האדם,
הוא עורך רוב היום עם כל העולם

ומסופר בספרים
כי בחן יקומים
ואחר - החריבם
אם נגמם טעמם

ואכן, בזמן שהיה אדוננו נינוח
מזימות נרקמו ומשחקי כוח
ויסודות תמימים כמו פחמן ומימן
קשרו קשר וצרפו גם חנקן

וכך התגנבו ליד זה החולם
ישויות חדשות במסווה של דומם:
שוכני הפלנטות, עוטי שלמה כעור
עיקרן - מירוץ כל הגנים מדור אלי דור

חוקי משחק חדשים אט נודעו ברבים
"אבולוציה" קראו, "אווריקה", "חיים!"
ותישחת כל הארץ ותימלא סתגלנים
ובזו לקבועים שאינם משתנים

היה כן?

אדוניו של עולם התעורר זה עתה
בעקבות שמועות ותחילה של קטטה
ולמשמע ידיעות על קשרים ומריבות
הוקרא זה הצו, מכתם מזלות:

1.

תוקפא "אבולוציה", תופסק "מלחמת קיום"
ולשם יצירה של חיים, כך מכלום,
תיבדק מערכת כללים חלופית
לחוקי אבולוציה וברירה טבעית

2.

יקודמו תכניות "אחרית הימים"
וגנים של כבשים יוקצו לטורפים
ושיכון ייוחד לזוגות מעורבים
וגרו שם זאב עם כבשים וגדיים

3.

ובאשר ליקום וכל אשר בו -
אסתיר פניי ממנו לבל ידע גורלו
וכדי להחליט אם ערב הוא אם לאו
אנפש תחילה ואז - אולי ארד עליו

ושוב פנה אדוניו של עולם
למנוחה מעמל זה הצו ומכתם
ואולם בחפזונו שכח הוא להזכיר
מתני את ריבונונו נוכל כבר להעיר

תחילה, כך סיפרו, היסודות הקלים -
כגון פחמן וגזים אצילים:
אך ברזל וכל היסודות הכבדים
בידי סופרנובה היו מופקדים

ויהי כן!

ונפוצו מיד מיטב תוצריו
אל יקום רבה וכל פינותיו
גלקסיות עתירות כוכבים זוהרים
ושפעת עננות של צבירים כבירים

ולא היה ביקום מכאוב
ולא החסיר הוא אף טוב
ולא נמצא בו כל פגם
כי לא שכן בו אדם

ועוד זאת יסופר בחן ותרועה
כי על יקומנו רחב היריעה
אמר אדוניו, פטרונו של עולם,
פעמיים "כי טוב!" ומיד נרדם

ויהי כן!

אלה תולדות יקומנו ואדוניו
עם שפעת מעשיו ועם מרכיביו
לכאורה מאוזן בו סך כל היש
והכול בו צפוי, ממש מתבקש

אך טרם מנוחה כבר גבהו רמזים
אודות פגמים וחורים די שחורים
שבהם E שונה מ-mc בריבוע
ויקום אינו מתפשט לפי המודל הידוע

ונמסר על שחיתות ברמות הנמוכות
שנתנו שם מחסה למספר ישויות
ושמועה אז עברה בין אלפי כוכבים
שאולי אין חלדנו אחרון היקומים

כך חלפו הימים, עידינים וזמנים אז נקפו
וידין של פטרונו העולם כבר נרפו, התעייפו
וביקש רק עוד קצת מנוחה ותנומה
אך איחר המועד, כי דחה השכמה